

Uredništvo
in upravnništvo:
Koledvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska pe-
litarizacija 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja
za Ljubljano
v upravnishtvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja ma-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 9.

V Ljubljani v torek, 13. januarija 1885.

Tečaj II.

Nekoliko o notranjskih gozdih.

(Konec.)

Politična gosposka, svesta si svoje velike odgovornosti, skušala je nadaljevanje in ponavljanje enakega ravnanja zabraniti s tem, da je na temelju gozdnega zakona one gozde, gledé katerih so bili postavni pogoji dani, dejala v varstvo ali celo prepoved. Žalibog, da tudi te naredbe v mnogih slučajih nimajo zaželjenega vspeha, ker ostanejo tako rekoč — na papirji! Kako to? Stvar je jako lahko razumeti, ako se pomisli, kake da so osebe, katere imajo čuvati nad tem, je-li se izdane naredbe spolnjujejo ali ne in če se nadalje uvaža, v kaki odvisni razmeri da so oni z gozdnimi posestniki.

Gozdnim varuhom nastavljajo se navadno nevedneži, ki niti brati, niti pisati ne znajo; o postavah in naredbah, katere bi morali v svojem poslovanju do pičice poznati, nimajo ti ne duha, ne sluha. Ako so uže iz tega uzroka za tako važno službo nesposobni, jim pa še okolnost, da morajo za svojo redno plačo okolo gozdnih posestnikov tako rekoč beračiti, po polnem roke veže. Če jih na dolžnosti opomniš, katere jim njih stan nalaga, slišal bodeš mnogokrat ciničen odgovor: „Da bi jaz zoper kmeta bil, ki me plača?! to pa nikdar; rajši pustim službo!“ Kaj naj gosposka v takih slučajih stori? Je-li naj takoj odstavi takega nevestneža, dasiravno zamore s sigurnostjo računati, da vestnejega varha pri pičli in negotovi plači, ki mu je odmerjena, dobiti ne bo? Večina naših gozdnih varuhov pride le časi s sodnijo v dotiko, ako je treba kako gozdno tatvino ovaditi; pač redkokrat ga bodeš pa videl v pisarni politične gosposke! Ako potem ta oblast slučajno ali po državnih organih za razne prestopke izdanih naredb izvé, je njih kaznivost uže zdavnej — zastarela. Od države nastavljeni logarji, ki imajo cele politične okraje nadzo-

rovati, ne morejo vseh gozdov vsak teden ali mesec pregledati, ker jim tega čas ne dopušča.

Ne morem si kaj, da bi memogredé ne navedel prav drastičnega izgleda, kaki da so časi organi, kateri imajo politično gosposko z neposrednim nadzorovanjem njim izročeni gozdov podpirati. Poznam načelnika gozdnemu odboru v občini x. Udje tega odbora, izvoljeni od gozdnih posestnikov, imajo nalog, skrbeti za to, da se gozd v dobrem stanu ohrani; da se to tem lažje zgodi, prepovedano je, posekati kako drevo, katero nima postavne mere in katero se ni poprej od enega odbornika v navzočnosti gozdnega varuha z gozdnim kladivom zabilo. In kaj stori naš načelnik? V brezmejnej naivnosti gre v prodan mu gozd, zabije tamkaj z lastno roko vse, kar mu je le količkar ugajalo, ne oziraje se na to, je-li imajo drevesa določno debelost ali ne. Sedaj nam kaže ta gozd najlepšo podobo, kako se zamorejo gozdovi na najbolj priprost način po polnem uničiti. Človek bi pri tem skoro moral vsklikniti: *Die Botschaft hör' ich wohl*, . . . , a istina je.

Časi se pa le pripeti, da pade kdo zaradi gozdnega prestopka pravici v roke in da ga doleti zaslužena kazen. A varal bi se, kdor bi mislil, da kazen doseže namen, kaznjence od daljnih enakih prestopkov odriniti. Ta namen se doseže v le prav redkih slučajih; kajti pogoj temu bi bil, da kaznjence svojo krivdo spozna in sprevidi, da je kazen zaslužil. Če tega ni, misli ti bode, da mu je sodnik storil le krivico in dosegel se ne bode kazni namen. In slednje je navadno pri našem kmetu! On ti bode zanikal opravičenost vseh gozdno-polijskih naredb in se bode vedno le sklicaval na lastninsko pravico, katere mu nikdo kratiti ne sme.

Pri mnogih kazenskih obravnavah sem imel priliko čuti modrovanje: „Jaz sem gospodar svojega gozda; jaz plačujem od njega davke in smem z njim storiti, kar hočem!“

ta vpliv konkurence, čutimo pač se le tam najbolj, kjer vlada monopol. Ne mislim tukaj na državni monopol, ki je vpeljan pri nas za sol in tabak in ki ima svoj poseben namen, ampak na oni ekonomičen monopol, ki se vstvari, če nastopi za kak izdelek po njegovi naravi ali umetno jeden sam producent ali le jedna družba producentov; ta potem lahko narekuje ceno svojemu izdelku do skrajne višine. Menilo bi se, da kaj takega v naši dōbi gibčnega gospodarstva ni več možno, toda samotržeje še ni izginilo s sveta — kjer še obstoja, čuje se huje ko kedaj in najvažnejše so si ohranile železnice.

Sedanja dōba je navezana na železnice, po njih se pretaka kri ekonomičnega življenja, in one gospodarijo nad blagostanjem narodov. A zraven svoje važnosti za vse narodno gospodarstvo imajo v sebi tudi nevarno moč, ki je v stanu podirati tam, kjer bi imela koristiti. Po svoji naravi namreč in ne toliko po privilegijih, ki so jih prejele od držav, ne pripuščajo železnice, da bi se zraven njih gradile konkurentne proge. Če se to kje poskuša — kakor vidimo v Ameriki — bojujete se tekmovalki tako dolgo, da jedna omaga in si druga zopet pridobi monopol.

Človek se trudi, prave pojme vcepiti mu, a navadno zastoj in kaznjence pisarno zapusti v živem prepričanju, da se mu je krivica zgodila. In če pride enkrat do izvršenja kazni? S čem se plača naložena globa? S hojami, ki se zopet posekajo!

Najbolj žalostno je pa, da postane v slučajih administrativna judikatura vsled neizvršenja kazni ljudem celó v zasmeh! Mnogokrat se namreč primeri, da se denarna globa potom politične eksekucije ne more iztirjati. Kaj potem? Gozdni zakon z leta 1852, ki po splošnem priznanji sedanjim potrebam ne zadostuje več, v vseh slučajih, na katere se tukaj oziramo, eventualnega zapora ne pozna. Vsled tega ne ostane nič drugega, ali da se izvršenje realne eksekucije na zemljišče kaznjencevo v iztirjanje zastale globe potom finančne prokuratorne provzroči, ali pa da se dene cel kazenski akt — *ad acta*. Pri malih kazenskih zneskih se zadnje skoro mora zgoditi.

Ne manje težave se stavijo političnim gosposkam gledé onih gozdov, ki se po dokončani odvezi niso individualno razdelili in so še sedaj skupna last opravičencev. Kmalu v enem ali drugem takem gozdu posestne in uživalne pravice niso urejene, kmalu opravičenci z izvoljenim odborom več niso zadovoljni, kmalu se zopet pritožuje načelnik odborov čez druge odbore ude in tako gre v eno mer! In v vseh takih in enakih zadevah naj napravi red politična gosposka, dasiravno jej zakonodajstvo potrebnih pripomočkov ali vsaj ne sedanjim razmeram ugajajočih ne dá na roke.

Pa naj je dovolj! Ne bodem navajal nadaljnih križev in težav, katere administrativne oblasti pri delovanju v tej upravni stroki ovirajo in katerih ovir v zeló mnogih slučajih pri sedanji organizaciji političnega gozdotehničnega osebja vzlic najbolj volji in največji delavnosti premagati ne morejo.

Ker so torej železnice same po sebi tako rekoč samovlastne, se le prelahko zgodi, da svojo moč kvarljivo uporabljajo, da zahtevajo previsok dobiček za svoje delovanje, ali da podpirajo jedno deželo na škodo druge. V pojasnjenje kažem le na Ferdinandovo severno železnico in na ono, kar se je letošnje leto v našem deželnem zboru javljalo nasproti južni železnici.

Mimogredé bi omenil, da se pač s samim moledivanjem nasproti privatnim interesom ne dá mnogo opraviti, in pri železnicah ima jedina država moč, zabraniti sebično in škodljivo postopanje teh podjetij. Mogočni klic po podražavljenju in pravica državnega nadzovanja in odobravanja tarif, katero si v vedno večji meri prilastujejo vlade, je le posledica in odmev tega spoznanja.

Koristnemu vplivu železnic so podlaga primerne tarife, in kolikor bolj umno so te nastavljene, toliko več pridobi blagostanje ljudstva, tem lažje se širi promet in z njim gmotni in ne najmanj duševni napredek narodov.

Se vé da velja to v prvi vrsti o tovornih tarifah. A tudi osebna voznina ni, da bi se pustila železnicam, nastavljeni jo, kakor jim

Listek.

O voznini po železnicah.

(V literarno-zabavnem klubu ljubljanskem čitalnosp. F. D.)

Vsakemu, kdor se trudi brez predsodkov spoznavati naše gospodarske razmere, vsiljuje se kot prvi in glavni vzrok nezadovoljnosti in obupnosti ljudstva — boj konkurence. Tekmovanje — zlasti delavskega osebja, je rodilo zmanjšanje našega časa — socialno vprašanje, o katerem — naj se mi dovoli opazka — uže skoro ne bo več možno stvarno govoriti, kajti politične in še bolj druge stranke obdelujejo je po svoje ter svoja načela prodajajo za radikalno sredstvo proti vsej socialni bēdi.

Odpustilo se mi bode netežavno razlaganje in nadrobno dokazovanje, kako da izhajajo iz konkurence znani žalostni nasledki za vse producente in da ni drugega sredstva proti temu boju, kakor da se sam ugonobi — poudarjati pa je treba, da ima konkurenca tudi svojo dobro stran, se vé da le za konsumenta; vsled nje se potisne cena vsaki stvari tako nizko, kolikor je le možno, da se pokrijejo troški, katere zahteva produkcija. Kako vrednost ima

Da se vandalizmu, s kojim se v nekaterih notranjskih gozdih ravna, pri takih razmerah uspešno v okom pride, treba, da se gozdni posestniki o neizmerni važnosti teh gozdov poučé, da se jim na srce položi, kako zelo na svojih potomcih in na celi deželi grešé, če ne zapusté poti, kojo jih je mnogo izmed njih lahko mislilo ali pa tudi premalo poučeno nastopilo. In kdo je bolj poklican, storiti to, nego oni, kojim je odgoja našega naroda izročena, tedaj čestita duhovščina in učiteljstvo? Dolžnost je pa tudi vsakemu rodoljubu, v svojem delokrogu v to svrhu delovati; vsaj gre tukaj za občno korist. Ravno tako bi bilo želeži, da bi slovenski časniki zopet in zopet opozorjevali na to skelečo rano v našem gospodarstvenem življenji; to bi čitateljem sigurno več koristilo, nego iluzije in utopije, ki se jim čestokrat v celo nevljudni posodi ponujajo. Le tedaj, če bode razumnštvo in vsi poklicani organi skupno delovali — in k takemu delovanju pozvati jih, je bil drug in glavni namen tega sestavka — zabranilo se bode Krasu stegniti svoje kamnite roke po sosednjih, do sedaj obljudenih krajih. Tudi tukaj naj velja Nelsonov znan izrek: *England expects that every man will do his duty* (Angleška pričakuje, da bode storil vsak mož svojo dolžnost). Rr.

Jugoslovanski klub v državnem zboru.

Pred kratkim govorili smo v posebnem članku o resoluciji, katero je sklenilo „Slovensko društvo“ v Mariboru, naj bi slovenski poslanci pristopili posebnemu jugoslovanskemu klubu, in svarili smo rojake svoje pred tem korakom, kateri bi nam ne le nič ne hasnil, marveč bil bi nam v škodo, če ne pogubo. Danes hočemo navesti, kako se izražajo o tem jugoslovanskem klubu trezno, mirno misleče in položaj dobro motreče staroslavne „Novice“. Ta list prinaša iz peresa moža, kateremu so razmere med poslanci na Dunaji gotovo dobro znane, naslednji članek:

Vprašanje takega kluba razpravljali so nekateri slovenski časniki že večkrat, prav odločno in kategorično pa je sklenilo zahtevati tak klub „Slovensko društvo“ za Spodnji Štajer pri svojem občnem zboru dne 28. decembra minolega leta. Resolucija 3., zadevajoča to vprašanje, se glasi: „V dosego dejanske enakopravnosti smatramo za neobhodno potrebno, da Slovenci od Trsta do Mure in od Novega Mesta do Beljaka v prihodnjih volitvah za državni zbor izvolimo takošne poslance, ki bodo zraven koristi svojega volilnega okraja gledali tudi na korist celega naroda slovenskega, in vstopivši s primorskimi, isterskimi in dalmatinskimi Hrvati v poseben klub, skušali nam priboriti naše narodne pravice v vzajemnem postopanju s českim, polj-

drago. Mislimo si, da bi železnice na jedenkrat več ne vozile potnikov, in spoznali bomo pomen osebnega prometa. Ta pa je najbolj zavisen od voznine, in ako je ta sebično ali neracijonelno nastavljena, sega ta pogrešek globoko in kvarljivo v vse življenje naroda, in zanimanje za reforme torej tudi ni brez vrednosti.

S tem na videz nekaj preobširnim uvidom menim je vsaj nekoliko utemeljena važnost predmeta, katerega sem si izbral za berilo nocojšnjega večera in ki bi se sam na sebi ne zdel vreden, da se pečajo z njim drugi, kakor železniški izvedenci.

Pred očmi mi je v prvi vrsti voznina za osebe, in opomniti moram že sedaj, da se imamo pri tovrstnem prometu ozirati na vzroke, kateri še ne pripuščajo, zahtevati p. i voznini za blago enakih principov, kakor za osebe.

Po raznih naših železnicah voznina za osebe ni povsod enako visoka, ali vse imajo za princip, da se za vsak kilometer vožnje — se ve da v tretjem razredu — plačuje isti znesek, ki se navadno suče okoli dveh krajcarjev. Nič se na prvi pogled ne zdi bolj primerno in naravno, kot ta zahteva, ker vsak

skim, rusinskim klubom in nemškimi konservativci.“

Ni nam treba omenjati, da se bistveno strinjamo z vsemi drugimi sklepi omenjenega društva, in da je le jedino vprašanje potrebe posebnega jugoslovanskega ali slovensko-hrvatskega kluba, o katerem se čutimo vezane, izreči svoje pomisleke. — O kompetenci takega sklepa nočemo govoriti, ker je samo po sebi umevno, da vsaka poklicana skupina sklepa o svojih zadevah sama, in sedaj bi se k večjemu smela vsem slovenskim in hrvatskim državnim poslancem ter mogla priznati pravica, vsaj deloma kompetentno izjaviti se o tem vprašanju v tem teritorialnem obsegu.

Kar zadeva pomenljivost vprašanja, priznati moramo, da je gotovo zelo važno organizatorično, oziroma taktično vprašanje, nikakor pa bi tako vprašanje ne spadalo med točke našega programa.

Če bi mi Slovenci ne imeli za seboj skušenj minolih 24 let in bi prvič volili v državni zbor, ali ko bi nas bile dosedanje skušnje prepričale, da je zahtevam in pravicam Slovencev v škodo, ako se v klub združijo z drugimi, ko s Hrvati, tedaj bi se vsaj v teoriji ne dalo veliko ugovarjati zoper poseben klub.

Tudi nikakor ne trdimo, da bi bil tak poseben klub izključen za vso prihodnost, ampak bilo bi celó nemogoče, da bi se tak klub v resnici kazal koristen. Zdi se nam pa, da je jedino pravo, rešitev tega vprašanja prepustiti izvoljencem državnim poslancem. Klubi se spreminjajo, kakor tudi vojskovodja svoje čete časi združuje, časi zbira, ravno tako je tudi nekoliko premakljivosti in gibčnosti treba v politični borbi. — Če se pa ozremo na sedanje razmere v državnem zboru in pa na dosedanje skušnje, izreči moramo brez ovinkov, da o potrebi in koristi posebnega kluba nismo nikakor prepričani.

Nočemo obširneje govoriti o prvem začetku ustavne dobe, le toliko omenjamo, da so Slovenci z narodnimi Dalmatini, s Tirolci in Bukovinci pa nekaterimi avstrijskimi konservativci bili v skupnem klubu in so izrekoma stara tirolska garda Greuter-Giovanelli in drugi zmiraj najzvestejši stali s Slovenci. Po izstopu Čehov l. 1871. skrčilo se je število avtonomistov, Galicijani hodili so svojo pot. L. 1872 imeli smo Slovenci samo 4 zastopnike iz Kranjskega, Tirolci imeli so 5 avtonomistov, 2 sta bila s s Predarelskega in 2 sta bila avstrijska kmeta, katerih pa je že eden umrl in je tako ves klub avtonomistov štel samo 12 udov. Dalmatinci z Ljubišo in Danilom na čelu stopili so s tem klubom le redko kedaj v dotiko — in ravno takrat, ko nam je šlo za najvažnejšo akcijo nam nasprotne vlade: za neposrednje volitve, zapustili so nas Dalmatinci čez noč in tako pomagali nasprotnikom našim vpeljati sistemo, od katere so si obetali večno večino. Leta 1873 osnoval je grof Hohenwart klub

si pač misli, če hodim peš ali se vozim z navadnim vozom, dvakrat večja daljava me mora gotovo tudi dvakrat toliko stati. In vender moramo reči, da kedor trdi, železnico stane vožnja za vsak km in osebo pri dveh krajcarjih, ima ravno tako prav, kakor naši statistiki, če pravijo, da izpije vsak Avstrijec ne vem že koliko litrov vina in piva na dan. Kajti kakor železnice sedaj preračunajo voznino, je to le povprečni prevdarek, ki se nikakor ne drži resničnih vožnih stroškov. Bo li kdo v resnici mislil, da je primerno, če plačam za jeden kilometer vožnje, na primer od Maribora do Gradca po ravnini, ravno toliko, kakor če se vozim čez Semmering, kjer so milijone požrli jeden za drugim vrsteči se predori in prevodi? Vsak vidi, da železnice s svojo tarifo nikakor ne zahtevajo take voznine, kakor jo zahtevajo prizadeti troški.

Toda ugovarjalo se bode, da vender ni možno, da bi železnica z rigorozno natančnostjo preračunila vsak posamezni trošek, ki pade na jedenkratno vožnjo.

Kdo bo povedal, koliko bi imel potnik plačati za vozni listek, za porabo čakalnice, za to, da se pelje čez ravno polje ali ob strmih

desnega središča, v katerem so bili zbrani vsi avtonomisti razen Galicijanov, in po čegar državnem vodstvu je bilo leta 1879 grofu Taaffe-u mogoče, dosedanjo manjšino povzdigniti k večini. Povrnili so se Čehi, število udov poljskega kluba je narastlo nad 50, in Hohenwartov klub je štel 58 udov. Znano je, da se je čez par let odcepil po osebnih spletkah Lienbacherjevih klub Lienbacherjev s približno 20. udi; Hohenwartov klub pa še danes šteje 38 udov in bi jih štel celó 40, ako bi dva privrženca njegova ne bila ministra. Med temi 38 je

zastopnikov Slovencev vseh . . .	13
zastopnikov Hrvatov iz Dalmacije in Istre	9
Tirolcev je	7
Bukovincev	5
Nadalje 3 avstrijski konservativci in goriški Valusi . . .	4
skupaj	38

Slovenci s Hrvati imajo tedaj 22 glasov, v klubu odločno večino, sicer pa imajo Bukovinci z nami prav enake narodne težnje gledé svoje narodnosti nasproti tamošnjemu ponemčevanju, tako da je v klubu 27 udov enoličnega političnega prizadevanja. Ostalih 11 udov, pa izrekoma Tirolci, so pri vsaki priliki dejansko in očitno pokazali, spominamo edino na izvrstne Greuterjeve govore, da nas odločno in pošteno podpirajo. Z njihovo podporo sprejele so se v zbornici resolucije, katere so nam deloma pripomogle, deloma nam pripravljajo pot k enakopravnosti. — Enako se je ravno pred božičnimi prazniki ves Hohenwartov klub odločno izrekel za podporo onih zahtev, katere so vnovič sprožili slovenski poslanci, in načelnik klubov stopil je z vso odločnostjo za-nje v akcijo.

Zdi se nam tedaj po sedanjih razmerah neumestno, odbacevati dosedanje zveste nam zaveznike brez vzroka, in pa odcepljati se v manjši, slabejši in manj vpliven klub. — Ne puščajmo tedaj dobrega, dokler nimamo boljšega.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Državni poslanec za goriška mesta in trgovinsko zbornico grof Fran Coronini sklical je v 11. dan t. m. svoje volilce v Gorico, da jim poroča o svojem delovanju. Govornik je omenjal, da je ustanovil svoj klub (Coroninijev klub) zaradi tega, ker je prejšnja ustavoverna stranka povsodi hotela poudarjati nemško-narodni značaj ter se tudi na vse kriplje zanj poganjati; ker pa govornik ne mara za narodnostno propagando, je delal tudi proti ustanovitvi italijansko-narodnega parlamentnega kluba. Govornik je opravičeval

pečinah in sto družih posameznostij, ki se komaj dajo opaziti? — Res je, da to ni možno; je pa li to dokaz, da je dosedanje računanje pravo in da naj ostanemo za vedno pri starem! Ali naj se vedno računa s stališča, s katerega se niti ne določi plačilo za oni premog, katerega pokuri hlaçon za posameznega potovalca!

Če je prav, da se ravna voznina po dolgoti vožnje pri navadnem vozniku, kateremu res rastejo troški enakomerno z daljavo, katero mu konji vlečejo tovor, se to ne more hvaliti pri železnici, ki je do celó drugačno podjetje!

Toda ravno to moramo natančneje določiti.

Nimamo tukaj avstrijske železniške karte, nadomesti naj nam jo spomin in domišljija. Vzdignimo se v mislih v zrak in ozirom se doli po naši državi. Kakor mreža vijejo se po njej železnice. Tam z Dunaja stegajo se kakor trakovi na vse strani glavne proge, hité čez meje dežela skozi obljudene kraje gori na sever, proti Nemčiji in Rusiji, tje na ogerske planjave; zarijejo se med gorovje alpinsko in silijo ven proti Italiji in Franciji. Na vseh

potem postopanje svojega kluba pri spremembi državnozbornskega volilnega reda, oznamoval je obnašanja zjedinjene levice pri tem vprašanju neliberalnim ter kazal na prednosti novega volilnega reda za Goriško in Gradiško. Grof Caronini se je izrekel, naj se nujno uravna državni jezik. O izminih naredbah za Dunaj in okolico je dejal, da so bila neogibno potrebna. Govornik omenja, da se njegov klub ne poteguje za federalistične in reakcionarne tendence, ker je on neomahljivega prepričanja, da je federalizem nezdravljiv z okrepljenjem države. Na dalje omenjal je Coronini, da je narodnostno razmerje v Goriški prijazno ter da ni resnih narodnostnih prepričanj. Govornik je končno tudi omenil, da se tudi njemu vidi koristno, da se uravna valuta, a da ni še prišel pravi čas, ko se more to izvesti.

V hrvatskem saboru stavil je včeraj Folnegović nujni predlog zaradi odposiljatve odseka *ad hoc*, kateri naj izdelata novi saborski red.

Tržaška trgovinska zbornica je v slednji svoji seji včeraj po daljši debati vzprejela predlog, da podpira peticijo borzne deputacije na trgovinsko ministerstvo zaradi izvolitve Trsta kot izhajališča za nemško parobrodno črto ter da naprosi tudi druge avstrijske trgovinske zbornice, da podpirajo to peticijo.

Tuje dežele.

Vsi francoski listi bavijo se z madamo Clovis Hugues in nje oprostivijo pred sodnijo. Mnogi listi se izrekajo, da ta oprostitev jasno dokazuje potrebo, naj se kazenski zakon prenaredi, kajti porotniki bili so primorani vprašanje na krivdo zanikati, in če bi morala zatožena obsojena biti v petletno ječo. Kazenski zakon se mora presnovati, to zahteva človeška družba.

Dopis v „Journal des Débats“ pripoveduje, da v Egiptu ni nobene varnosti več ni za življenje ni za imenje; roparske tolpe vlačijo se po deželi ter jo pustošijo. Posestniki bežijo iz provincij ter se preseljujejo v Aleksandrijo in Kairo.

Kakor se brzojavlja iz Kortija, izpovedali so ujeti pristaši Mahdijevi, da je Metemneh dobro zasedeno po njegovih vojaki. Nekateri cenijo njih moč na 2000, drugi na 5000 mož. Uporniki so postavili trdnjavo ter so pripravljene vzprejeti Angleže. Vender jim ni bilo znano, da grede Angleži skozi puščavo njim nasproti, zato jih je nastop Angležev iznenadil. Ujetniki so nadalje tudi izpovedali, da so komaj pred štirinajstimi dnevi parniki generala Gordona peljali se po reki proti Berberu ter se vrnili v Kartum z živežem. Angleži se nadejajo, da jim bode kmalu možno, po parnikih napraviti zvezo z Gordonom ter mu poslati pomožne čete, če bi jih potreboval.

straneh pa se ločijo od njih postranske zveze, nitim podobno se vlečejo od mesta do mesta in vežejo vsak kraj z vsemi družimi tje po celi Evropi. In kako življenje na teh črtah! Z vseh strani sopihajo vlaki proti sredini, niso še dobiteli do svojega cilja, že se spuščajo tam za njimi novi vlaki v dir, od desne in leve hiti po zveznih črtah broj postranskih vlakov, mudi se jim, zveza se ne sme pretrgati, vedno bolj se polnijo vozovi, brez odmaha drdrajo naprej, na poti jih pa srečujejo tovariši, ki se drve nazaj iz sredotočja, na vse kraje noseč roje nikdar mirujočih ljudi; in po zveznih postajah že čakajo pripravljene vlaki, da raznesejo plav ljudi v trge in vasi, — prava podoba organskega telesa!

Pa ne samo danes, vsak dan se ta tok ponavlja, leto za letom nadaljuje in dovršuje, in to z gotovostjo in natančnostjo, kakeršno moremo občudovati le malokje.

Kakor astronom iz računa vé, kje ob določenem času stoji kak planet, tako nam je mogoče z voznim redom v roci določiti vsako uro, kje je sedaj naš prijatelj, ki se je odpeljal s tem ali onim vlakom.

(Konec prihodnjič.)

V Japanu izvršili so se v slednjem času v raznih okrajih agrarni zločini. Vlada zaukazala je prefektom, naj vpošljejo obširna poročila o stanju posestev; sklenilo se bode baje, da se zniža zemljiški davek.

Razne vesti.

— (Poskušnja z bliskovlakom) med Dunajem in Prago, kakor tudi nasprotno, se je izvršeno ponesla. V eni uri in 6 minutah prehitel je bliskovlak po 85 kilometrov. Za pot z Dunaja v Prago potrebuje le 6 ur.

— (Nenavadna bolezen.) V Jičinu (na M.) primeril se je te dni nenavaden slučaj, o kojem se mnogo govori. Posestnik tovarne za izdelovanje volnatih rečij, A. Perl, obolev je 7. t. m. nanagloma. Naredil se mu je na gorenji ustni mehurček, ki ni imel na sebi sicer nič posebnega in ga je Perl v začetku pripisoval prehlajenju, tembolj, ker je ob jednom nahod imel. A ker se je čutil bolj in bolj slabega, poklical je vender zdravnika. Zdravnik pride in ko si bolnika natanko ogleda, najde povsem simptome, kakor se nahajajo pri vnetji vranice, koja bolezen se sicer precej pogosto nahaja pri živini, a zelo zelo redko pri ljudeh. Stvar pa je bila ta: Perl kupoval je volno ter pri tem je večkrat poduhal. Kmalu potem začelo ga je okolo nosa in usten peči in se mu je slednjič po ustnih spahnilo. Jasno je tedaj, da se je po nesreči dotaknil volne od bolne ovce ter tako nalezel to tako nevarno bolezen. Zdravnik mu tudi ni mogel več pomagati in umrl je v noči 9. t. m.

— (Tudi sport.) Na Angleškem dobil se je človek, kojemu je delalo največje veselje, ako je zamogel koga tako daleč premotiti, da ga je imel za blaznega. Ulogo blaznega pa je igral res tako izvrstno, da je celo več zdravnikov pripravilo do tega, da so mu izgotovili spričevalo zrelosti za blaznico. Konečno odvedejo ga res v norišnico. Tu imel je lepo priložnost opazovati, kako se godi nesrečnejšem, ki niso samo navidezno, ampak v istini na duhu bolni in v čem da so angleški zakoni, tikajoči se blaznic, pomanjkljivi in nedostatni. Ko je mislil, da je o celi stvari uže dovolj poučen, dal se je kot „ozdravljen“ izpustiti in sedaj proglašal svoje dogodke in skušnje v „Pall Mall Gazette“, kar zbuja občno senzacijo.

— (Potres v Španiji.) Potresi, ki uže tri tedne strašansko razgrajajo v Španiji, niso še pojenjali. Najnovejša poročila datirajo od 7. in 8. t. m. V Loji pri Granadi, kjer je bilo uže prej 300 hiš razdejanih, ponavljal se je 7. t. m. potres, ter je poškodoval več ljudi. Iz Granade ljudje se vedno beže; dné 7. t. m. zapustilo je 15000 ljudi mesto. V Malagi prenočujejo vsi ljudje pod milim nebom. V Cartausi v provinciji Malagi razpalo je 6. t. m. vsled novega sunka 14 hiš, in kakih 60 je hudo poškodovanih. V Canillasu de Accitimo razdejanih je 376 hiš in 208 hudó poškodovanih. V Arenasu del Rey našli so 163 mrtvih in 350 ranjenih; 383 hiš in vse cerkve so razdrte. Nek star mož prišel je ob vso rodbino, in sicer 7 otrok. Blizu Nerje odtrgala se je pri potresu gore velikanska skala ter zavalila se v morje.

— (Robinzonov naslednik.) Kedo ni v svoji mladosti z veseljem prebiral „Robinzona“, kedó ni imel sočutja zanj in njegovo usodo? Da povest o Robinzonu ni izmišljena, da se temveč naslanja na resnične dogodke škotskega mornarja Aleksandra Selkirka, ki je od 17. septembra 1704 pa do meseca februarja 1709 preživel na tedaj neobljudenem otoku Juan Fernandez, je znano. Manj znano je morda, kaj se je s tem otokom, ki je vsled gori imenovane in v vse jeziko izobraženih narodov prevedene povesti tako imenitnost zadobil, zgodilo. Kakor poroča ameriški list, naselil se je zadnji čas na tem otoku nek Švicar z imenom Rodt. Ta je sin nečega duhovnika. Leta 1864 stopil je kot 21leten mladenič v avstrijsko armado in se je leta 1866 kot častnik zoper Pruse bojeval. V boji pri Náchodu bil je jako nevarno ranjen in je moral kot invalid stopiti iz vojaške službe. Na to naselil se je v Parizu. Ko se je leta 1870 Parizu približala nemška vojska, se je kot prostovolec dal uvrstiti v francoske trume in se je kot tak vojskoval zoper stare svoje nasprotnike. Kmalu potem pa, ko se je vojska med Francozi in Nemci končala, podal se je v Chile in

potem na Robinzonov otok, kamor je vzel seboj tudi več delavcev. Nad temi gospoduje prav patrijarhalčno, on jim je vse, zapovedovalec in sodnik in ti so mu prav podložni ter se klanjajo radi njegovim ukazom, dokler nimajo — žganja. Ukvarjajo pa se ti ljudje s tem, da preskrbljujejo mimo prihajajoče ladje z živežem, s čemer si dokaj denarja prislužijo. Vsled tega obdelujejo tudi zemljo in se bavijo z živinorejo, in sicer prav z vspehom. V najnovejšem času obrnil se je Rodt celo do zveznega sveta švicarskega s prošnjo, da bi mu ta dovolil voziti s svojim parnikom pod švicarsko zastavo, kar se mu pa zdaj še ni dovolilo.

— (Žrtev galantnosti.) V „Berliner Tagblattu“ se bere: Včeraj zvečer, t. j. 8. t. m., šel je nek gospod, in sicer iz boljših krogov po Potsdamski cesti proti mostu. Moral je pač biti nekoliko natrkan, kajti njegova hoja ni bila posebno trdna, a razpolčen je bil neizrečeno dobro. Zlasti je bilo videti, da mu nežni spol vzbujajo občudovanje, kajti, kjerkoli je srečal kako lepo deklico, umaknil se je spoštljivo na stran, snel pokrivalo z glave ter elegantno priklonil se. Ker pri tem ni napravil nikake nerednosti, mu dame njegovih poklonov in pozdravov niso zamerile ter so ozdravljale. Ko je uže naprej bil, so se pač obračale za njim ter smeje opazovale, kako je pri bližnji dami isto izkazovanje spoštljivosti ponavljal. A cela ta stvar imela je kaj žalosten konec. Zadnji spoštljivi poklon, s kojim je kavalir pokazal, kako da čisla ženstvo, bil je tudi zadnji v njegovem življenju. Ravno, ko se mimogredoči deklici zopet prav globoko prikloni, pridrči mimo omnibus ter ga, ker je preveč na cesti stal, potegne seboj. Kolesa šla so mu čez život in glavo in ostal je takoj mrtev na mestu. Množica, ki se je še ravnokar smijala kavalirjevemu početju, prestrašena priskoči, da bi mu pomagala, a pomoči ni več potreboval. Deklica, koji je na zadnje čast skazoval, zgrudila se je vsled strašnega prizora brezvestna na tla.

— (Sultan kot komponist.) Iz Carigrada se poroča: K navadnemu razveseljevanju Sultanovemu spada tudi to, da se vsede vsak dan za jedno uro k klavirju ter si, igraje skladbe zapadnih umetnikov, krajša čas. Akoravno je bil prej zapadnih skladateljev velik nasprotnik, spremenil je Sultan svoje nazore, odkar je Wagner umrl, in sicer je ravno zadnjega velik častilec postal. Tudi oba sina Sultanova, Selim in Abdul Medžid, sta vneta za godbo in sta tudi zelo izurjena igralca na klavirju. Pa tudi mati prvega princa, ki je ob jednom najljubša soproga Sultanova, igra klavir. Ta je namreč hči umrlega Sultana Abdul Arira, kateri ji je dal izvrstno odgojo. Ko si je ta nečega dné iskala učitelja za jahanje, ponudi se ji njen bratranec Abdul Hamid v to. Ni dolgo trajalo, da sta se učitelj in učenka ljubila in kmalu sta bila tudi srečen parček. Abdul Hamid se še dandanes rad zabava s to soprogo svojo ter jo hodi vsak večer razveseljevat z igranjem na klavirju. Časi tudi četeroročno igrata. Pred kratkim pa je gospodar vseh vernih sam zložil neko kompozicijo ter jo posvetil soprogi svoji.

Domače stvari.

— (Diner.) Včeraj popoldné bil je pri visokorodnem gospodu deželnem predsedniku baronu Winklerju in visokorodni gospej baronovki Winklerjevi obed za 36 oseb. Udeležili so se: Prezvisešni gospod knezoškof dr. Missija, gosposde: Nj. ekselencija fml. baron Rheinländer, deželni glavar grof Thurn, mestni župan Grasselli s podžupanom Petričičem, dvorni svetnik grof Chorinsky in drugi višji uradniki deželne vlade; dalje prošt dr. Jarc, finančni ravnatelj Dimitz, državni pravdnik Perschè, trgovinske zbornice predsednik Kušar, predsednika odvetniške in beležniške komore dr. Suppan-tschitsch in dr. Zupane, več duhovnikov, štabnih častnikov, državnih in deželnih poslancev in drugih dostojanstvenikov.

— (Kranjska eskomptna družba.) Včeraj popoldné ob 4. uri imeli so delničarji kranjske eskomptne družbe izreden občen zbor. Iz poročila upravnega sveta posnemamo naslednjo bilanco o stanju banke dné 31. decembra 1884: Po izneverjenju ravnatelja Zenarija provzročena škoda znaša 105771 goldinarjev 48 kr., druga,

